

ZAKLJUČCI

- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je donelo veoma važna zakonska i strateška dokumenta u oblastima svoje nadležnosti (Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakon o manjinskim pravima i slobodama Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021, Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021 i Strategija manjinske politike), koja su usklađena sa odgovarajući EU standardima, neophodno nastaviti sa punom implementacijom.
- Lokalni nivo i njegove institucije imaju veoma važnu ulogu u implementaciji zakonodavnog i strateškog okvira u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava, politike rodne ravnopravnosti, odnose sa vjerskim zajednicama i ranjivih grupa (lica sa invaliditetom LGBTI osoba Roma i Egipćana) i osiguravanju jednakih prava za sve svoje građanke i građane.
- Sve opštine, treba da rade i nastave sa usvajanjem relevantnih lokalnih akcionih planova uz punu implementaciju.
- Razmjena iskustava i koordinacija institucija između opština je veoma bitna.
- Veoma je bitno da se zabrana i zaštita od diskriminacije i promocija jednakosti promoviše i sprovodi na lokalnom nivou uz punu implementaciju Zakona o zabrani diskriminacije.
- Govor mržnje kao poseban oblik diskriminacije treba procesuirati i sankcionisati.
- Veoma je bitno da se zabrana i zaštita od diskriminacije lica sa invaliditetom promoviše i sprovodi na lokalnom nivou uz punu implementaciju Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.
- Opština Gusinje je započela izradu Lokalnog akcionog plana za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije promociju jednakosti sa drugim licima.
- Neophodno je da se za lica sa invaliditetom koristi model ljudskih prava a ne medicinski ili socijalni model
- Kao dobar primjer prakse je potpuna adaptacija i prilagođavanje za pristupačnost licima sa invaliditetom Doma zdravlja u Beranama.
- Zaštita prava LGBTI populacije treba da promoviše na lokalnom nivou i da se koordinirano i međuinstitucionalno radi na implementaciji Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori.
- Međurligijski dijalog je veoma bitan faktor međuetničkog i međukulturalnog sklada naročito na lokalnom nivou, imajući u vidu da vjerske zajednice akumuliraju značajan društveni potencijal
- Potrebno je nastaviti sa integracijom i socijalnom inkluzijom romske i egipćanske populacije na lokalnom nivou.

- Opština Berane je u završnoj fazi usvajanja Lokalnog Akcionog Plana za socijalnu inkluziju Roma/kinja i Egipćana/ki.
- Kao dobar primer prakse (koja postoji već u opštini Bijelo Polje) prepoznato je otvaranje Kancelarije za pitanja Roma i Egipćana.
- Lokalne samouprave treba da rade na podizanju svijesti romske i egipćanske populacije o značaju obrazovanja, i da kroz različite modele nastave da motivišu djecu RE populacije za nastavak školovanja.
- Kao dobar primjer prakse je prepoznat rad Doma zdravlja Berane, čiji tim na mjesečnom nivou posjećuje romske i egipćanske porodice u naseljima u kojima žive.
- Veoma je bitno da se na lokalnom nivou vodi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika/ca manjinskih naroda i korišćenju jezika i pisma manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica (u skladu sa članom 25 i članom 28 Zakona o manjinskim pravima i slobodama)
- U cilju unapređenja politike rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou, lokalne samouprave treba da dosledno primenjuju član 3 Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao i da rade na izradi i implementaciji mjera koje su predviđene lokalnim akcionim planom u ovoj oblasti.
- Uključivanje rodne komponente u pripremi strateških dokumenata je neophodno u cilju procjenjivanja posledica koje na žene i muškarce imaju planirane mjere politike ili program koje sadrže ta stručna dokumenta.
- Na lokalnom nivou neophodno je vođenje rodne statistike .
- Saradnja sa NVO sektorom na lokalnom nivou je neophodan i bitan faktor.
- Na početku izrade lokalnih akcionih planova, preporučljivo je uraditi istraživanja koja su vezana za planirane mere, kako bi se kasnije merio napredak, odnosno uticaj tih mera na lokalnom nivou.
- Mjere planirane u Lokalnim akcionim planovima treba da budu realne i da prikazuju stvarne potrebe na lokalnom nivou, ali održive nakon njihove implementacije.